

1492. Španjolska je protjerala sve Židove. Nijedno kršćansko kraljevstvo ih nije htjelo primiti.

Izvor: <https://minbarlive.com/videos/hr/1492-spanjolska-je-protjerala-sve-zidove-nijedno-krscansko-kraljevstvo-ih-nije-h>

Godine 1492. Španija je protjerala sve Židove prema Alhambranskoj dekretu, prisilivši obitelji s više od 1.000 godina korijena da pobjegnu. Dok im je kršćanska Europa odbila pružiti utočište, sultan Bajazid II. iz Osmanskog Carstva poslao je svoju mornaricu da spasi više od 150.000 židovskih izbjeglica, nudeći im državljanstvo i sigurno utočište.

SAŽETAK

Ovaj izvještaj ispituje španjolsko protjerivanje Židova 1492. godine i oštro kontrastne odgovore kršćanske Europe i Osmanskog Carstva. Kralj Ferdinand i kraljica Isabella izdali su Alhambra dekret u srpnju 1492., naređujući svakom Židovu da se odmah preobrazi na kršćanstvo ili napusti Španjolsku, protjerujući obitelji s višestoljetnim vezama na Iberijskom poluotoku. Očajni izbjeglice koji su tražili utočište nisu našli dobrodošlicu u kršćanskim europskim kraljevstvima; tragedija se dodatno pogoršala kada su neki brodovi opljačkani od strane vlastitih kapetana tijekom egzodusa. U oštrom kontrastu, sultan Bayezid II iz Istanbula odgovorio je mobilizirajući cijelu osmansku mornaricu pod admiralom Kemalom Reisom, ne za osvajanje, već za humanitarnu pomoć. Sultan je izdao proklamacije širom svog carstva pozivajući židovske izbjeglice, dajući im državljanstvo i zaštitu. Više od 150.000 izbjeglica uspješno je evakuirano na osmanske teritorije, nastanivši se u gradovima poput Soluna, Istanbula, Izmira i Edirnea. Židovsko stanovništvo Soluna toliko je poraslo da je postalo poznato kao Jeruzalem Balkana. Narativ ističe kako osmanska akcija stoji u povijesnom kontrastu s europskim odbijanjem, no ostaje nedovoljno istaknuta u mnogim povijesnim prikazima.

KLJUČNE PORUKE

Alhambranski dekret iz srpnja 1492. protjerao je sve Židove iz Španjolske, dajući im samo dvije opcije: preobratiti se na kršćanstvo ili odmah otići.

Obitelji s više od 1.000 godina prisutnosti u Španjolskoj bile su prisiljene napustiti svoje domove, poslovanja i sinagoge.

Nijedno kršćansko kraljevstvo u Europi nije ponudilo utočište židovskim izbjeglicama; neki izbjeglički brodovi dodatno su opljačkani od strane vlastitih kapetana tijekom egzodusa.

Sultan Bajazid II. Osmanskog Carstva odmah je mobilizirao svoju cijelu mornaricu pod admiralom Kemal Reisom kako bi spasio protjerane židovske izbjeglice.

Osmanski sultan izdao je proklamacije koje su pozdravljale židovske izbjeglice i davale im državljanstvo i zaštitu širom njegovog carstva.

Više od 150.000 židovskih izbjeglica evakuirano je u osmanske zemlje, nastanivši se u velikim gradovima uključujući Solun, Istanbul, Izmir i Edirne.

Židovska populacija u Solunu postala je toliko značajna da je dobila naziv 'Jeruzalem Balkana', dok je uloga Osmanskog Carstva u ovom spašavanju nedovoljno zastupljena u mainstream povijesnim narativima.

ČLANAK

Dekret Alhambra i Progon iz Španjolske

U srpnju 1492. kralj Ferdinand i kraljica Isabella iz Španjolske izdali su Dekret Alhambra, naredivši svakom Židovu da napusti Španjolsku. Oni koji su ostali imali su samo dva izbora: preći na kršćanstvo ili odmah otići. Obitelji koje su živjele u Španjolskoj više od 1.000 godina bile su prisiljene napustiti svoje domove, poslovne prostore i sinagoge. Progon je bio apsolutan i razoran.

Neuspjeh kršćanske Europe

Dok su židovski izbjeglice tražili utočište, nijedno kršćansko kraljevstvo u Europi ih nije primilo. Situacija je postala gora kada su neki brodovi s izbjeglicama opljačkani od strane vlastitih kapetana, dodajući tragediju već očajničkom egzodusu. U cijeloj kršćanskoj Europi nije bilo utočišta ni dobrodošlice za raseljenu židovsku populaciju.

Osmanska reakcija

Kada je sultan Bayezid II u Istanbulu čuo vijesti o progonu, nije oklijevao. Poslao je cijelu osmansku mornaricu, pod zapovjedništvom admirala Kemala Reisa, ne za rat, već za spašavanje. Sultan je izdao proklamacije diljem svog carstva, dočekujući svaku židovsku izbjeglicu, nudeći im državljanstvo i zaštitu. Više od 150.000 židovskih izbjeglica evakuirano je u osmanske zemlje, a mnogi su se naselili u velikim gradovima uključujući Solun, Istanbul, Izmir i Edirne. Solun je postao toliko gusto naseljen židovskim životom da je dobio novo ime: Jeruzalem Balkana. Dok je kršćanska Europa

zapisana u povijest kao zlikovac ove priče, Osmansko Carstvo koje je spasilo ove izbjeglice rijetko se spominje u povijesnim zapisima.

#Španjolsko progonstvo 1492.

#Alhambranska dekret.

#Židovski izbjeglice Osmanskog Carstva.

#Sultan Bajazid II.

#Srednjovjekovna židovska povijest.

#Židovska zajednica u Solunu.

#Odgovor kršćanske Europe na izbjeglice.